

5.3.2025

Diaarinro VN/25123/2024

Ennallistamissuunnitelman valmistelun teemaryhmän 1 Maa- ja sisävesiluontotyypit, lajien elinympäristöt sekä virtavedet ja tulvatasanteet (Artiklat 4 ja 9),

4. kokous

Aika: Tiistai 25.2.2025 klo 12.30–15.00

Paikka: Teams

Paikalla: Mikko Kuusinen (pj), Hanna-Leena Keskinen, Esko Hyvärinen, Iris Mäntylä (ympäristöministeriö), Katja Matveinen (varapj), Janne Pitkänen, varajäsen Ville Schildt, (maa- ja metsätalousministeriö), Antti Sallinen (Suomen ympäristökeskus), Pauliina Louhi (Luonnonvarakeskus), Santtu Kareksela (Metsähallitus Luontopalvelut), Niklas Björkqvist (Metsähallitus Metsätalous Oy), Pirkko Siikamäki (ELY-keskus), Jarkko Nurmi (Suomen riistakeskus), varajäsen Arto Sorri (Suomen metsäkeskus), sihteerit Aija Kukkala, Marita Arvela (Suomen ympäristökeskus) ja Raisa Nikula (Luonnonvarakeskus), saapui kesken kokouksen: varajäsen Sakari Sarkkola (Luonnonvarakeskus)

Poissa: Olli Ojala, Turo Hjerppe (ympäristöministeriö), Jouni Tammi, Antti Parjanne, Antti Leinonen (maa- ja metsätalousministeriö), varajäsen Hannu Lehtonen (Metsähallitus Metsätalous Oy), varajäsen Marja-Liisa Pitkänen (ELY-keskus), varajäsen Raisa Tiilikainen (Metsähallitus Luontopalvelut), varajäsen Mari Annala (Suomen ympäristökeskus), varajäsen Mari Lyly (Suomen riistakeskus), Riitta Raatikainen (Suomen metsäkeskus)

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12.32. Asialista hyväksyttiin.

Iris Mäntylä esiteltiin. Iris on aloittanut ympäristöministeriössä helmikuussa ennallistamissuunnitelman valmistelun parissa ja erityisesti sen lainsäädäntöhankkeessa.

2. Edellisten kokousten pöytäkirjojen hyväksyminen

Edellisen kokouksen (4.2.2025) pöytäkirja hyväksyttiin.

3. Formaatin keskeisten vaatimusten esittely (Mikko Kuusinen)

Mikko Kuusinen kertoi taustaa Euroopan komission valmistelemasta kansallisen ennallistamissuunnitelman formaatista. Kuusinen esitteli formaatin sisältöä läpikäymällä keskeisimpiä kohtia myös teemaryhmän 1 näkökulmasta.

Formaatti on suunnittelutyökalu, joka seuraa asetuksen vaatimuksia ja tukee jäsenmaita ennallistamissuunnitelman tekemisessä. Jäsenmaiden tekemät ennallistamissuunnitelmat saadaan formaatissa yhteneväisiksi, mikä helpottaa myös komission päässä suunnitelmien arviointia. Formaatti tulee täytettäväksi myöhemmin digitaaliselle Reportnet-alustalle. Mukana formaatissa on sekä pakollisia kohtia että vapaaehtoisia kohtia (noin puolet). Formaatin rakenne on kolmiosainen. A-osa koostuu yhteenvedosta, joka kokoaa yleiset tiedot suunnitelmasta, rahoituksesta sekä kustannuksista. B-osassa tarkastellaan artiklakohtaisesti kansallisia tavoitteita ja velvoitteita, ja annetaan mm. luontotyyppien pinta-aloja ja mahdolliset indikaatiiviset kartat. C-osassa on sen sijaan lähtökohtana ennallistamistoimenpiteet.

Formaatti hyväksytään todennäköisesti ennallistamisasetuksen EU-komitean seuraavassa kokouksessa (11.3.2025). Kuusinen kertoi, että formaatti on muokkautunut hieman aikaisemmista versioista. Lopullinen versio ennallistamissuunnitelman formaatista toimitetaan teemaryhmän materiaaleihin tämän kokouksen jälkeen. Kuusinen kannusti ryhmän jäseniä tutustumaan erityisesti tekniseen taustadokumenttiin, sillä sen avulla saa hyvän käsityksen formaatin sisällöstä.

Formaatin muoto ohjaa siis kansallisen ennallistamissuunnitelman laatimista sekä teemaryhmän työtä. Teemaryhmän 1 luontotyyppikäsittelyissä, joita aloitetaan jo tässä kokouksessa, on tärkeää pitää mielessä formaatin muotoilu. Formaatin esittelyn yhteydessä käydyssä keskustelussa tuotiin esille, että formaatin muoto ja sisältö muistuttavat hieman luonto- ja lintudirektiivien mukaista raportointia. Keskustelussa tuotiin myös esille, että jäsenmaille tullaan tarjoamaan myöhemmin ohjeita ennallistamissuunnitelman formaatin täyttöön.

4. Metsäluontotyyppien esittely (Hanna-Leena Keskinen)

Puheenjohtaja avasi metsäluontotyyppien käsittelyn. Hanna-Leena Keskinen taustoitti ja esitteli kolme luontodirektiivin metsäluontotyyppiä (9190, 9180 ja 9050) ja jokaisen esittelyn yhteydessä käytiin luontotyypeistä keskustelua. Kahden luontotyypin (9060, 9010) käsittely siirrettiin ylimääräiseen kokoukseen (5.3.2025).

Jokaisesta luontotyyppistä on tuotettu oma nk. Luontotyyppikortti, josta löytyy tiiviissä muodossa luontotyypin kuvaus sekä muita perustietoja. Kortteihin on kerätty mm. tietoja luontotyyppien esiintymisalueiden pinta-ala-arvioista, suotuisan viitealan arvioinnista ja sen menetelmästä sekä luontotyyppikohtaisia tietoja uhkista ja paineista (tiedepaneelien sparrauksen suosituksena), PAF:ista, toimenpide-ehdotuksia ja mahdollisuuksien mukaan myös tietoja ennallistamiskustannuksista. Luontotyyppikortit ovat luonnoksia ja ne on koottu perustuen laajempaan luontotyyppikohtaiseen taustamateriaaliin, jota on tuotettu luontodirektiivin mukaista suojelutasoarviointia varten. Luontotyyppikortit löytyvät teemaryhmä 1:n jäsenille sekä PDF-tiedostoina että Word-tiedostoina, joihin jäsenet voivat jättää kommentteja. Jokaisessa luontotyyppikortissa viitataan Syken tekemiin luontotyyppiesittelyihin (2019); kaikkien 68 luontotyyppien esittelyt löytyvät suoraan tästä linkistä:

[Luontodirektiivin luontotyypit](#)

Luontotyyppikortit on tuotettu seuraavista luontotyypeistä:

- Vanhat tammimetsät 9190
- Raviini- ja rinnelehdot 9180
- Lehdot 9050
- Harjumetsät 9060
- Boreaaliset luonnonmetsät 9010

Keskinen muistutti, että luontotyyppien käsittelyillä teemaryhmässä 1 pyritään lisäämään ymmärrystä luontotyypeistä ja niihin liittyvistä erityiskysymyksistä ennallistamissuunnitelman laatimista varten. Käsittelyn tarkoituksena on havaita, mitkä ovat sellaisia aiheita ja kysymyksiä, joista tarvitaan lisää keskustelua tai mihin liittyy mahdollisesti tietopuutteita. Erityishuomio tulee kiinnittää kohtiin, joista teemaryhmän on tehtävä päätöksiä ennallistamissuunnitelmaa varten. Seuraavan luontotyyppien käsittelykierroksen, jota suunnitellaan syksyksi, on tarkoitus olla luonteeltaan päättävä.

Luontotyyppikäsittelyn yhteydessä käyty keskustelu oli vilkasta. Luontotyyppikortin muotoon tehtyjä lyhyitä yhteenvetoja pidettiin hyvinä ja selkeinä, ja todettiin, että kortit helpottavat teemaryhmän jäsenten työtä. Keskustelussa tosin todettiin myös, että laajemmat taustamateriaalit on myös hyvä olla jäsenille saatavilla. Luontotyyppikäsittely herätti kysymyksiä suojelutasoarvioinnissa kerättävästä tietopohjasta sekä EU:n biodiversiteettistrategian sitoumusten toimenpiteistä. Valtioneuvosto ei ole hyväksynyt EU:n biodiversiteettistrategian sitoumuksissa olevia toimenpiteitä, vaan luontotyyppikorteille nostetut toimenpiteet ovat toimenpide-ehdotuksia, joita on mietitty sitoumusten valmistelussa.

Luontotyyppien tietojen täydennykseen liittyen mainittiin, että Metsähallituksen luontopalveluilta on pian tulossa luontotyyppikohtaisesti tietoja siitä, paljonko suojelualueilla on hyvässä tilassa ja ei-hyvässä tilassa olevaa luontotyyppipinta-alaa, ja paljonko ei-hyvässä tilassa olevasta pinta-alasta on jo ennallistettu (eli kuvion tilaa ei ole päivitetty toimenpiteistä huolimatta).

Keskustelussa nostettiin esiin luontotyyppien määritelmät ja rajaaminen. Vanhat tammimetsät nostettiin esiin esimerkkinä pienialaisesta luontotyyppistä, joka voisi kuulua johonkin muuhunkin isompaan luontotyyppiin. Puheenjohtaja ja Keskinen totesivat, että luontodirektiivin luontotyyppi luokittelu (kullakin luontotyyppillä omat erityispiirteensä) ja määritelmät ovat ennallistamissuunnitelmatyössä keskeisen ja käytetyn luontotyyppijaottelun pohjalla. Luontodirektiivin luontotyypit ovat Euroopan yhteisön tärkeinä pitämiä luontotyypejä, ja Suomea koskevat ne luontotyypit, jotka ovat ns. referenssilistassa (eli siinä luetellaan, mitkä luontotyypit esiintyvät Suomessa). Referenssilistan muuttaminen on komission kanssa käytävä pitkälinen prosessi, eikä sille nähdä tässä vaiheessa tarvetta. Keskustelussa todettiin, että olennaisempaa ennallistamissuunnitelman laadinnassa on käyttää luontotyyppiryhmiä, jolloin metsäisten luontotyyppien tilan parantamista ja tarvittavia toimenpiteitä voidaan tarkastella luontotyyppiryhmätasolla.

Suotuisa viiteala (FRA) ja palauttaminen herättivät keskustelua. Keskustelussa nousi esiin tärkeä yleiskysymys ratkaistavaksi teemaryhmälle: mitä tehdään niiden luontotyyppien osalta, joille FRA on arvioitu tuntemattomaksi (miten luontotyypeille asetetaan jokin tavoitepinta-ala ennallistamissuunnitelmassa). Ennallistamissuunnitelman formaatti vaatii tavoitetilän asettamista luontotyyppiryhmäkohtaisesti ja samalla pitäisi miettiä palauttamistoimenpiteitä. Teemaryhmä tarvitsee vastauksen siihen, voiko kansallisessa ennallistamissuunnitelmassa jättää yksittäisten luontotyyppien FRA:n tuntemattomaksi.

FRA:n määrittelyn menetelmät herättivät myös keskustelua ja kysymyksiä. Keskustelun yhteydessä kysyttiin mm. onko kaikille luontotyypeille käytetty samaa menetelmää. Suojelutasoarvioinnissa on annettu toimeksiannoksi Syken ja Metsähallituksen luontopalvelujen asiantuntijoille tarkastella FRA:ta ekologisista ja luonnontieteellisistä perusteista. Määrittelyä tehdään aineistopohjaisesti sekä seuraten komission ohjeita. FRA:n määrittämisessä ei ole yhtä oikeaa menetelmää, joka sopisi kaikille luontotyypeille. Komission ohjeet kannustavat tutkimaan historiallista pinta-alatietoa, mikä auttaisi hahmottamaan luontotyyppien alkuperäisiä esiintymiä ja sitä kautta voisi edetä kohti arviota FRA:sta. Arvioinnissa on erityisen haastavaa sen määrittäminen, mikä on suotuisa pinta-ala (minimipinta-ala, joka on riittävä varmistamaan luontotyyppien pitkän ajan elinkelpoisuuden ja myös sen lajiston säilymisen). Asiantuntijat eivät ole lähteneet spekuloidaan, jos luontotyyppistä ei ole olemassa riittävästi aineistoja. Tehtävänantoon ei myöskään kuulunut tarkastelu siitä, miten eri luontotyyppien FRA:t ja mahdollinen lisäpinta-alan palauttaminen suhtautuisivat toisiinsa, eikä myöskään kustannusvaikutusten tarkastelu.

Vanhat tammimetsät 9190: Keskustelussa nostettiin esille mm. seuraavia huomioita:

- Vanhat tammimetsät on luontotyyppi, jolla pinta-alan palauttaminen on erityisen hidasta.
- Olisi tärkeää saada olemassa olevat, tunnetut esiintymät mahdollisimman hyvään tilaan.
- Luontotyyppien esiintymiä pitäisi saada lisää. Tammi itää luontaisesti hyvin ja katseet voidaan kohdistaa palauttamistoimien osalta etenkin suojelualueiden suuntaan. Metsähallituksella on kohteita, jotka ovat kehityksessä tammimetsiksi lähivuosikymmeninä. Näistä voisi saada osviittaa siitä, mitä suojelualueilla jo tehdään.
- Luonnonsuojelulain luontotyyppi jalopuumetsille tehtävät tilaa parantavat toimet voivat edesauttaa vanhojen tammimetsien tilannetta.
- Vanhojen tammimetsien suotuisa viiteala on arvioitu luontodirektiivin suojelutasoarvioinnissa tuntemattomaksi. Suotuisaan viitealaan pitää palata myöhemmin teemaryhmän keskustelussa. Tavoitepinta-alojen valitseminen luontotyyppille on vaikeaa. Tähän joudutaan palaamaan, koska tavoiteala joudutaan asettamaan ennemmin tai myöhemmin. Potentiaalisten kohteiden kartoitus vähintään valtion mailta ja suojelualueilta olisi tarpeen (se auttaisi arvioimaan, paljonko palautettavia kohteita voisi olla).
- Tavoitteiden yhdistäminen tammimetsien kasvattamiseen puuntuotannon näkökulmasta.

- Potentiaali tammea kasvavien talousmetsien lisäämisessä OECM-tyyppisinä alueina.

Raviini- ja rinnelehdot 9180: Keskustelussa nostettiin esille mm. seuraavia huomioita:

- Tietopuutteiden paikkaus on tärkeää tämän luontotyyppin kohdalla. Inventointien mahdollisuutta on selvitettävä (suojelualueilta voisi löytyä lisää).
- Onko riittävää, että nykyesiintymät saataisiin kuntoon ja suojelualueiden potentiaaliset kohteet tunnistettaisiin? Tätä Suomessa harvinaista luontotyyppiä verrattiin luonnostaan harvinaisiin lajeihin, joita ei pystytä turvaamaan.
- Tavoitepinta-alojen valitseminen luontotyyppille on vaikeaa. Tähän joudutaan palaamaan, koska tavoiteala joudutaan asettamaan ennemmin tai myöhemmin. Luontotyyppille luontodirektiivin suojelutasoarvioinnissa arvioitu tuntematon FRA nähtiin perusteltuna.
- Maapohjaltaan kivikkoiset kohteet eivät kuulu lehtoihin. Lehdossa pitää olla multamaannos.

Lehdot 9050: Keskustelussa nostettiin esille mm. seuraavia huomioita:

- Lehtojen määritelmästä keskusteltiin. Direktiiviluontotyyppinä lehdossa pitää olla multamaa, riippumatta puuston tilasta. Tämän lisäksi direktiiviluontotyyppiin lukeutuu mukaan lehtokorvet. Kohteita, joiden orgaanisen kerroksen laatu on kangashumus, ei luettu luontotyyppin pinta-alaan luontodirektiivin mukaisessa suojelutasoarvioinnissa. Itse lehtojen määritelmä ja se, miten aineistosta saa määritelmän mukaiset alueet irti, ovat eri asia.
- Lehtojen esiintymien kartoitus on tärkeää. Suojelualueiden osalta voidaan varmaan jonkin verran parantaa tietojen tarkkuutta paikkatietotarkasteluna potentiaalisia harvinaisempia lehtokohteita etsien. Tietotason parantaminen lehtojen osalta vaatii todennäköisesti joka tapauksessa tunnettujen ja potentiaalisten kohteiden maastotarkistuksia. Tässä olisi paikka hakea synergioita ja priorisointia suhteessa muuhun luontotyyppitiedon päivitykseen.
- Uudessa, aloittavassa MMM:n rahoittamassa Luhti-hankkeessa on mukana myös lehdot. Lehdosta on koottu tietoa myös aiemmissa hankkeissa, mm. Tapion lehtokartoituksen käytäntöjen kehittäminen hanke ja Luken lehtojen pisteytysraportti.
- Keskustelussa tuotiin esille, että lehtojen hyvän tilan määrittelyssä (osana luontodirektiivin suojelutasoarviointia) käytettyjen hyvän tilan kriteerien raja-arvot ovat tiukkoja. Lehdossa on näitä kriteerejä käyttäen ei-hyvässä tilassa olevaa pinta-alaa hyvin paljon. Se, mihin hyvän tilan raja asettuu, on ratkaisevaa metsätalouskäytön ja hyvän tilan saavuttamisen yhteensovittamisen kannalta kuten myös lehtoalueiden sijainti.
- Tilan parantamisen keinovalikoimasta käytiin keskustelua ja esiin nostettiin suojelualueiden lehdot ja niiden hoito.

Muita keskustelussa esiin nousseita huomioita:

- Luontotyyppien hyvän tilan määritelmä on sama suojelualueilla ja niiden ulkopuolella. Suojelutasoarvioinnissa käytetään samoja määritelmiä ja kriteerejä luontotyyppien arvioinnissa suojelualueilla ja niiden ulkopuolella, kun selvitetään, missä tilassa (hyvässä/ei-hyvässä/tuntemattomassa) luontotyypit ovat. Kun puhutaan laaja-alaisista luontotyypeistä, olisi löydettävä ratkaisuja (mahdollisesti innovatiivisiakin), talouskäytössä pysyvien luontotyyppien (niiden pinta-alan) parantamiseksi siten, että samalla ei luoda kahdenlaisia hyvän tilan kriteerejä.
- Seurannoista ja inventoinneista: Tietotarpeita nousee esille useissa luontotyypeissä. Olipa ensisijainen inventointitavoite mikä hyvänsä, elinympäristöjen ja luontotyyppien kartoituksia tulisi mahdollisuuksien mukaan yhdistää.
- Toimenpide-ehdotusten miettiminen: ennallistamissuunnitelmassa ei ole tarkoitus mennä yhtä yksityiskohtaiselle tasolle kuin EU:n biodiversiteettistrategian sitoumuksissa, vaan suunnittelua pitäisi tehdä enemmän luontotyyppiryhmäkohtaisesti.

5. Seuraavaan Metsät-kokoukseen mennessä ryhmältä tarvittavat toimenpiteet

Luontotyyppiesittelyt keskusteluineen veivät paljon aikaa, ja kohta 5 jäi ajan puutteen vuoksi varsinaisesti käsittelemättä. Puheenjohtaja totesi, että seuraava kokous aloitetaan yhteenvedolla lehtoihin liittyen.

Päätettiin, että tämän kokouksen ja seuraavan kokouksen pöytäkirjat yhdistetään.

6. Seuraava kokous

Seuraava kokous (lisäkokous metsäluontotyypeille) pidetään 5.3.2025.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.05.

Ennallistamissuunnitelman valmistelun teemaryhmän 1 Maa- ja sisävesiluontotyypit, lajien elinympäristöt sekä virtavedet ja tulvatasanteet (Artiklat 4 ja 9),

4plus kokous

Aika: Keskiviikko 5.3.2025 klo 13.30–15.00

Paikka: Teams

Paikalla: Mikko Kuusinen (pj), Katja Matveinen (varapj), Hanna-Leena Keskinen, Olli Ojala, Iris Mäntylä, (ympäristöministeriö), Jouni Tammi, Antti Parjanne, varajäsen Ville Schildt, (maa- ja metsätalousministeriö), Antti Sallinen (Suomen ympäristökeskus), Pauliina Louhi, Santtu Kareksela (Metsähallitus Luontopalvelut), Niklas Björkqvist (Metsähallitus Metsätalous Oy), Pirkko Siikamäki (ELY-keskus), varajäsen Arto Sorri (Suomen metsäkeskus), sihteerit Aija Kukkala, Marita Arvela (Suomen ympäristökeskus) ja Raisa Nikula (Luonnonvarakeskus)

Poissa: Jarkko Nurmi (Suomen riistakeskus), Esko Hyvärinen, Turo Hjerppe (ympäristöministeriö), Janne Pitkänen, Antti Leinonen (maa- ja metsätalousministeriö), varajäsen Hannu Lehtonen (Metsähallitus Metsätalous Oy), varajäsen Marja-Liisa Pitkänen (ELY-keskus), varajäsen Sakari Sarkkola (Luonnonvarakeskus), varajäsen Raisa Tiilikainen (Metsähallitus Luontopalvelut), varajäsen Mari Annala (Suomen ympäristökeskus), varajäsen Mari Lyly (Suomen riistakeskus)

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.32 ja totesi, että jatketaan suoraan edellisen kokouksen teemaa eli metsäluontotyyppien käsittelyä.

2. Metsäluontotyyppien esittely (Aija Kukkala)

Puheenjohtaja avasi metsäluontotyyppien jatkokäsittelyn kertaamalla boreaalisiin lehtoihin (9050) liittyvät huomiot edellisestä kokouksesta. Lehdot esiintyvät pääasiassa suojelualueiden ulkopuolella, tärkeää olisi arvokkaimpien kohteiden tunnistaminen.

Aija Kukkala esitteli kaksi metsäluontotyyppiä, jotka jäivät käsittelemättä edellisessä kokouksessa eli harjumetsät (9060) ja boreaaliset luonnonmetsät (9010). Kukkala esitteli molemmista luontotyypeistä keskeisimmät tiedot pohjaten luontotyyppikortteihin.

Harjumetsät 9060: Keskustelussa nostettiin esille mm. seuraavia huomioita:

- Harjumetsien määrittelyn haastavuus ja Suomessa käytetyn määritelmän erot Ruotsiin verrattuna
- Käytettävällä määritelmällä on suuri vaikutus ennallistamissuunnitelman laadinnassa ja toimeenpanossa. Lukessa käynnistyy luontodirektiivin metsäluontotyyppien selvityshanke, jossa on mukana myös harjumetsät. Hankkeen tuotoksista on odotettavissa apua luontotyypeihin liittyvien tietopuutteiden paikkaamiseen.
- Harjumetsät on ekologisesti heterogeeninen luontotyyppi ja se sisältää erilaisia ekologisia osa-alueita (valorinteet, varjorinteet ja tasamaat). Harjumuodostumien vaihtelevuus pakottaa tapauskohtaisiin tulkintoihin muodostuman rajoista.
- Harjumetsien Suomen määritelmä on muuttunut ajan mittaan, ja se perustui alkujaan Ruotsin tapaan edustavaan kasvillisuuteen. Suomen nykyinen määritelmä on laajempi ja ottaa huomioon myös tasamaat. Käytiin keskustelua määritelmästä.
- Voimassa oleva ympäristöministeriön tekemä Natura-alueiden harjumetsien käsittelyohje sallii niille monenlaista metsätaloudellista käsittelyä ja synergiaa metsätalouden kanssa todella tarvitaan harjumetsien ennallistamisessa. On syytä tarkistaa, että ohje palvelee harjumetsien tilan parantamisessa, joka on tälle luontotyyppille ainoa mahdollinen ennallistamiskeino (palauttaminen ei ole mahdollista, kun maaperää on muutettu) ja tarkastella myös, että ohje otettaisiin käyttöön myös Natura-verkoston ulkopuolella.
- Harjumetsäesiintymät voivat Suomessa olla päällekkäisiä esimerkiksi boreaalisen luonnonmetsän esiintymien kanssa tai kehityksessä niiksi; Ruotsin määritelmässä päällekkäisyys ei ole mahdollista.
- Harjumetsiä ja boreaalisia luonnonmetsiä on tarpeen käsitellä ryhmän työssä myöhemmin yhdessä, kun määritellään pinta-aloja, mutta toistaiseksi ne pidetään erillään.

Boreaaliset luonnonmetsät 9010: Keskustelussa nostettiin esille mm. seuraavia huomioita:

- Boreaalisten luonnonmetsien kohdalla palauttaminen on ennallistamiskeinojen keskiössä, koska luontotyyppin määritelmä jo sisältää sen, että olemassa olevat esiintymät ovat hyvässä tilassa. Suojelu on keskeinen toimenpide boreaalisille luonnonmetsille. Suomi ja Ruotsi tulkitsevat tätä luontotyyppiä yhdenmukaisesti.
- Boreaalisten luonnonmetsien pinta-alan arvioinnissa keskeinen (paras käytettävissä oleva) aineisto on ollut valtakunnan metsien inventoinnin aineisto (VMI). VMI:n käyttäminen luontotyyppin rajaamisessa herätti keskustelua (mm. kuinka hyvin tai rajallisesti VMI-aineisto kertoo luonnontilaisuudesta).
- Suotuisan viitealan määrittely on tämän luontotyyppin ennallistamissuunnittelussa erittäin tärkeä askel. Viitealan mahdolliset ääripäät on pystytty määrittelemään hyvin, ja ne muodostavat lähtökohdan asian jatkokäsittelylle. TR1:n tärkeänä tavoitteena on muodostaa yhteinen näkemys keinoista, jolla ennallistamistavoite (kun se on määritelty) voidaan saavuttaa.
- Teemaryhmä 5:n tavoitteiden asettelu kuolleen puun määrän ja rakennepiirteiden lisäämisen osalta vaikuttaa TR1:n tavoitteiden asetteluun.
- Ennallistamisasetus edellyttää luontotyyppien ja ennallistamistoimenpiteiden tuottamien tulosten seuranta. Muutoksen todentaminen seurannalla voi olla haasteellista boreaalisissa luonnonmetsissä, koska muutos on hyvin hidasta. Suotuisan muutoksen hitaus on kuitenkin tunnettu piirre, ja on muistettava, että asetus edellyttää hyvän tilan saavuttamiseen johtavien toimenpiteiden olevan

tehtynä tiettyihin määräaikoihin (2030, 2040, 2050) mennessä, mutta ei edellytä muutoksen tapahtumista siihen mennessä.

- Boreaalisten luonnonmetsien palauttamiseen tähtäävillä toimenpiteillä on mahdollista parantaa samalla monien sisävesiluontotyyppien tilaa.
- Boreaalisen luonnonmetsän määritelmästä versus EU-tulkintaohjeen määritelmästä keskusteltiin.

Puheenjohtaja totesi tämän kokouksen myötä olevan läpi käytynä kaikki metsäluontotyytit siten, että kaikki olennaiset tiedot ovat teemaryhmän saatavilla. Jatkossakin luontotyyppien esittelyt pyritään pitämään kokouksissa lyhyinä ja jäseniltä edellytetään niitä käsitteleviin materiaaleihin ennakoon perehtymistä.

3. Seuraava kokous

Seuraava kokous on 26.3.2025, aiheena luontotyyppiryhmä kosteikot sekä hankkeen osallistaminen ja viestintä

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.56.